

Молодий комуніст

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Виходить з 3 грудня 1939 р. • Вівторок, 6 жовтня 1981 року • № 120 (3004) • Ціна 2 коп

П'ЯТИРІЧКА:
РІК ПЕРШИЙ

Твій
комсомольський
внесок

КОНЦЕРТИ В ПОЛІ

— ФОТОРЕПОРТАЖ

Великим успіхом у трудівників району користуються виступи агітбригади Новоукраїнського палацу культури «Ювілейний». Колектив агітбригади має ряд почесних відзнак, зокрема Велику золоту медаль оргкомітету Першого

Всесоюзного фестивалю самодіяльної творчості трудящих.

Серед ветеранів колективу — музиканти Юлія Ніліка та Олексій Ковач, працівник позавідомчої охорони Станіслав Фулга та інші.

За час живих культурних побудов майже у всіх господарствах свого району і в окремих колгоспах сусіднього Мало-Висківського. Нині у них знову гаряча пора — виступи на осінньому полі, на фермах.

Фото І. КОРЗНА.

КОРМИ — ТУРБОТА КОМСОМОЛЬСЬКА

ЛІДИРУЮТЬ РІВНЯНЦІ

У загальноосвітніх школах Новоукраїнського району триває місячник по заготівлі кормів для громадської худоби.

Торік учні нашого району виступили з ініціативою «Твариништво — піонерську і комсомольську турботу». Її продовженням став нинішній місячник, в якому активно включилися всі школи.

Поки що у змаганнях лідирує Рівнянська середня школа № 5, де школярі вже заготовили 6220 кілограмів зеленого корму. Найкраще потрудилися учні 8 «Б» класу, котрі лише за останній тиждень накопили 2430 кілограмів поживної маси.

За юними рівнянцями йдуть піонери й комсомольці Кропивницької десятирічки — 7950 кілограмів. Тут тільки учні десятого класу заготовили 2500 кілограмів різнозерня, а хлопчики і дівчатка п'ятого класу — майже 2 тисячі кілограмів.

До кінця місячника кожен учень району заготовить не менше 20 кілограмів фуражу.

Т. ГОЛЬНЕВА,
секретар — завідувач
відділом учнівської
молсди Новоукраїнського
районного комсомолу.

ПРИКЛАД СЕКРЕТАРЯ

Рамзію Сафарову нещодавно назвали кращою розкріпильницею цеху № 4 Кіровоградської взуттєвої фабрики. Майже всю продукцію робітниця здає з першого представлення, змінні завдання постійно виконує на 110—120 процентів. Молодий комуніст очолює комсомольську організацію цеху, особистим прикладом запалює молоді на звитяжну працю. Плани першого року п'ятирічки Рамзія вже виконала, нині вона трудиться в рахунок січня 1982 го.

У комсомольській організації цеху 46 чоловік. І кожен з них рівняється на Рамзію Сафарову, намагається не відставати від досвідченої робітниці.

О. ПАРАМОНОВА,
заступник секретаря
комітету комсомолу
Кіровоградської взуттєвої фабрики.

«ЗМІНА ЗМІНІ ЙДЕ»—

танки дев'ять традиційної Всесоюзної піонерської радіолінійки, присвяченої 60-річчю Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна, яка 2 жовтня пройшла в усіх піонерських дружинах області.

Наш кореспондент побував у середній школі № 6 м. Кіровограда.

Погоділося: не тільки кількістю одержаних лінійок та четвірок і збільшенням цифри перед словом «клас» вимірюється нинішнє життя. Для шестикласників і дівчаток у червоних галстучках дружини імені Сергія Тюленіна воно вимірюється ще й корисними піонерськими справами — вже зробленими і тими, що готуються здійснити юні воїни. Якими конкретно?

Вересень у школі оголошено місяцем по заготівлі кормів для громадської худоби. Шість тонн зеленої маси зібрано юні ленінці дружини. Особливо добре попрацювали піонери 4 «А» — 400 кілограмів різнозерня. Майже таку ж кількість поживної маси заготовили учні 4 «В» і 7 «В» класів.

А піонери 4 «А» відзначилися в операції «Зростаючі», зібравши у новому навчальному році 900 кілограмів металору. На районку класів загону імені Яні Матвієнка — 780 кілограмів цінної сировини. Молодці, піонери!

Загін імені Олександра Матросова одержав звання від штабу дружини: зібрати відомості про ветеранів піонерського руху мікрорайону, у якому розташована їхня десятирічка.

Таня Гринька, Соня Романська та Оксана Сеница, піонери 5-го «Б», добре розказують про те, чим живуть вони і їхні однокласники: як допомагають один одному у виконанні домашніх завдань і як заступають до піонерської роботи відставаних учнів (Оксана Кривоносу доручили зібрати відомості про піонера-героя Марата Казея, ім'я якого носить загін). «А ще, — похвалилися учениці, — наші класні спортсмени. Сашко Александров, Сергій Баранов, Дмитро Борзов, Андрій Квасновський організували хокейну команду. Вже почали тренуватися».

Для семикласниці Марини Токтоган радіолінійка найцікавіша особливо, бо тут дівчинка — голова ради загону імені Валі Котика — не тільки відповідала про всі хороші справи свого класу, нинішня лінійка стала останньою в її піонерському житті. Навесні Марину, Світлану Брамач, Зоріку Воронину, Олену Цаєву прийматимуть у комсомол.

— Ось лише кілька фактів з насиченого захоплюючими діями життя юних ленінців правофлангові дружини міста. Про них і йшлося на учасницькому піонерському святі 2 жовтня.

Також крокує вперед маршрутами Всесоюзного маршу «Піонери всієї країни справі. Леніна вірші, юні! З честю виконуй завдання п'ятирічки трудящих піонерських справ, борись за право сфотографуватися біля розгортнутого ювілейного прапора школи. Пам'ятай: сьогодні ти ще учень, піонер, виконувати доручення, яке тобі довірили товариші. А завтра воно переросте в улюблену справу всього твого життя. Твори, держай червоногастуна юні!

Т. СТОРОЖУК.

НО-
ВИ-
НИ

Зустрічі

З ЧИТАЧЕМ

Два успішних випуски газети «Молодий комуніст» відбулися у Гайворонському районі.

Гостями молоді районного центру та селища Завалля були журналісти обласної «молодіжки», герої та автори газетних публікацій і народний самодіяльний вокально-інструментальний ансамбль «Гарний настрій» Кіровоградського ТУ № 4.

Усні випуски стали своєрідним творчим звітом редакції, хорошим діалогом газети і її читачів.

В. КОВАЛЕНКО.

Виходьмо

на

маршрути

З метою дальшого підвищення ефективності пошукової роботи школярів при Кіровоградській обласній дитячій екскурсійно-туристській станції з 28 по 30 вересня проводиться обласна туристсько-краєзнавча експедиція піонерів і школярів «Моя Батьківщина — СРСР».

У ній взяли участь керівники міських і районних штабів експедиційних загонів області, які нині діють під девізом: «Ім'я Леніна на прапорі нашої мрії». Це — один із етапів експедиції, присвяченої 60-річчю створення СРСР і 60-річчю Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна. Всі ці заходи сприяють вивченню рідного краю — Кіровоградщини, пам'яток історії і культури, вихованню підліткового покоління на прикладі життя і діяльності В. І. Леніна, на революційних, бойових і трудових традиціях радянського народу.

Учасники експедиції обмінялися досвідом діяльності загонів на місцях.

Д. РОМАНОВ.

Спасибі

вам,

учителю!

У Палаці культури імені Компанієцької відбулося урочисте засідання, присвячене Дню учителя. На ньому з доповіддю виступив завідувач мисливським відділом народної освіти М. М. Ніколасенко.

Виступачі — робітники, службовці, військовики — висловили глибоку вдячність усім учителям за їхню невтомну працю. Присутні привітали піонерів. Учасники урочистого засідання послали вітання на адресу керівників КПРС і Радянського уряду та керівників партії і уряду республіки.

У засіданні взяли участь секретар міського комітету Компартії України А. В. Кошелєв, заступники голови міської Ради народних депутатів Є. С. Черний, інші партійні та господарські керівники, представники вищих і середніх навчальних закладів.

С. ПЕТРЕНКО.
м. Кіровоград.

НА СТУДЕНТСЬКИХ
МЕРИДІАНАХ

Техніка

для моря

Найбільша в країні робоча площа для наукових досліджень у морі запропонована студентським конструкторським бюро Севастопольського приладобудівного інституту. Вона розміститься на гідрографічному судні — катамарані, яке за проектом майбутніх кораблебудівників споруджується в Баку.

— Головна цінна якість повинни — великі палуби, де можна легко розмістити будь-яке сучасне устаткування, об'ємні гідрографічні буї та інші навігаційні прилади, — розповідає проректор по науковій роботі, професор Ю. І. Нечев. — Використання таких суден забезпечує глобальне вивчення характеру припливів, морських течій, режиму морів, динаміки рельєфу світового океану. Всі дослідження можна проводити з одного судна. Проект плавучої наукової станції демонструвався на міжнародній виставці у Франції і дістав там високу оцінку спеціалістів.

Бувають багато працюють над створенням техніки для освоєння морських просторів. На черзі — виведення глибоководного комплексу автоматичної системи контролю за охороною навколишнього середовища. Його конструюють викладачі і студенти семи кафедр інституту. Майбутні спеціалісти брали також участь у проектуванні технічних засобів суден для освоєння континентального шельфу. Практично всі дипломні роботи випускників виконуються на замовлення підприємств і наукових установ.

В. ЧЕРНИШУК,
кор. РАТАУ.

П'ятдесят—

вік зрілості

Половину цементу, що звичайно йде на спорудження висотного будинку, дає змогу економити в процесі будівництва ударно-вібраційна установка для формування залізобетонних виробів, розроблена вченими і студентами Київського інженерно-будівельного інституту. Цей апарат, як і багато інших новінок, експонується на виставці «Інженерно-будівельний вузам республіки — 50 років», яка відкрилася на ВДНГ УРСР.

За літостоліття шість будівельних вищих навчальних закладів України підготували більш як 122 тисячі молодих спеціалістів, кожний четвертий з яких — випускник КІБІ. Широкий пошук ведеться в його двох проблемних і давніх науково-дослідних лабораторіях. Тут народжується багато передових методів навчання кадрів, які от планували навчально-дошкільні процеси за медаліями, двох і трьох. Цікаві і нововведення, що стосуються організації праці на будовах, зокрема повзуловий метод спорудження будинків. Про досвід киян та їх колеги з інших міст говорився на семінарі «Вклад вузів республіки в піднесення рівня індустріалізації будівництва», який почав роботу одночасно з відкриттям виставки.

О. ПЕТРУНЯ,
кор. РАТАУ.

Компетентність, безкомпромисність, активність — такі риси відзначають комсомольських «прожектористів» заводу металокопирів світловодського виробничого об'єднання «Дніпроенергобудіндустрія».

ПРИКЛАД ПОДАЮТЬ
АКТИВІСТИ

Дозорці регулярно проводять рейди по економії металу, електроенергії, перевіряють, як використовується робочий час. І найголовніше — добираються усунення виявлених недоліків. Приклад, як і личить, подають члени штабу «КП», який очолює Петро Островний.

На знімку (зліва направо): Петро ОСТРОВНИЙ, Марина ПОБЕРЕЖНА, Тетяна ПАСЬКО, Олена ДЯЧЕНКО та Володимир МАЛЯРЕНКО проводять черговий рейд.

Фото Л. ТАРАСЕНКА.

З ВИПУСКУ
«ПЕРСПЕКТИВА»

дев'ятикласникам Віктору Горбову, Юрію Даценку, Олегу Хашеватському,

КАНІКУЛИ—
ПОРА НАВЧАННЯ

Відзвеніли веселі шкільні канікули. Уже написано чимало учнівських творів на цю тему. Є про що писати, є що згадати школярам Нерубайської середньої школи Новоархангельського району. Адже більшість юнаків і дівчат працювала в рідному колгоспі на різних ділянках сільськогосподарського виробництва. Приміром, дев'ятикласниця Оля Габдуліна за літо навчилася порати, доїти корів. Разом з матір'ю кожного ранку приходила вона на молочнотварну ферму. Дівчина уже знає, що таке правильний раціон годівлі, як його визначити, які соціалістичні зобов'язання кожної доярки, колективу, де працює її мама.

Юра Щербина — восьмикласник. Він захоплюється технікою. Канікули хлопчик провів на колгоспному току, допомагаючи механіку Івану Васильовичу Антоненку ремонтувати обладнання та механізми зерноочисних машин. А під час життя хлопчик трудився нарівні з дорослими. Іван Васильович задоволений своїм помічником. З Юрка буде хороший механізатор. Старшокласники Валерій Даценко, Ігор Дробот, Юрко Ткаченко і Василь Пульхас відзначилися на заготівлі соковитих кормів для громадської худоби. Вони розправляли зелену масу кукурудзи в кузовах автомашин, в траншеях, допомагали перевозити її до молочнотварних ферм колгоспу. Та найбільше хлопці заздрили

Сергію Панаєнку, які вперше працювали помічниками комбайнерів. Вони з честю витримали свій перший трудовий екзаме́н.

Колгосп імені Карла Маркса спеціалізується на вівчарстві. У господарстві близько п'яти тисяч овець. У гарячу літню пору іноді не вистачає робочих рук, щоб вчасно постригти їх. Тому працівники вісцерферми широким задоволенням запропонували послуги школярі. Олег Бутенко, Григорій Візник, Олег Пурін, Анатолій та Олександр Ревенки. Спочатку хлопцям було нелегко, справа нова, незвична. Та вчасна порада, підтримка з боку старших дозволила опанувати цю специфічну роботу. У 80 центнерах настриженої вовни, яку колгоспники відправили державі, є вагомий дорожок і нерубайських школярів.

За працю і шана людська. Правління колгоспу, партійна та комсомольська організації відзначили своїх помічників цінними подарунками, почесними грамотами. За літо юнаки і дівчата зміцнили, стримали перші навки сільськогосподарських професій. Пройде ще рік, і на ферми, тракторні бригади колгоспу школярі придуть уже не помічниками, а справжніми господарями.

Д. ТАНСЬКИЙ,
громадський кореспондент «Молодого комунара».

с. Нерубайка.
Новоархангельського району.

ПІД ЧАС Великої Вітчизняної в одному штурмовому авіаполку служили два льотчики. Вони міцно дружили між собою. Так само дружили їхні екіпажі, особливо позитивно стрільці.

Літали пілоти на бойові завдання. Бомбардували і штурмували танкові колонії, бойові порядки, доти та окопи фашистів.

1943 рік. Курський лісостеп. Світанкоза зоря вкрила пінеба. Гаснуть на небі останні зірки. А друзі на парі — у вільному пошуку. Командир полку наказав знайти ціль і бити по ній бомбами, гарматами, кулеметами.

Швидко розвиднялося. Перші сонячні промені пестили крила та борти їхніх «ІЛ-2», заіскрились у гвинтах, що сікли і рвали простір. Вони вже були по той бік фронту. Воро-

Про нього мені розказували в Компаніївці та Полтавці, Губіївці та Першотравенці, Нечаївці та Виноградівці. В яке б з цих сіл я не поїхав — скрізь доводилось чути подібну розповідь.

Про нього мені розповідали посивілий вояка Великої Вітчизняної війни та юнак-допризовник, літня жінка-колгоспниця та сімнадцятирічна дівчина.

Про нього розповідали, та, на жаль, ніхто не міг назвати його імені...

Оповіді ці трішки різнилися між собою, але відчувалося, що походять вони з одного джерела — подвигу.

Я розповім почує.

СЛУЖИЛИ НА УРОК
МУЖНОСТІ

ДВА ТОВАРИШІ

жі зенітки виявили себе, відкривши по них вогонь. Друзі по черзі обстріляли їх з гармат і кулеметів, скинули бомби.

Вийшовши з атаки, перший із них помітив, що над його товаришем, який атакував зенітки, уже висить фашистський винишувач — «фоккер».

«Треба йти на аиручку», — подумав. Ворожі зенітки замовкли. Штурмовик

його друга був підбитий «фоккером». Уже йому не піднятися у зеніт.

Відчувши, що падає, друг кинув свій літак у піке. В ньому він набув швидкості і лише після цього біля самої землі вирівняв лет і пішов на посадку. На випускаючи шассі, приземлившись «на живіт» біля узлісся.

— Ну, стривай! — скрикнув другий льотчик, пій-

мавши «фоккера» в сітку свого прицілу. — Від мене не втечеш!

Небо сколихнулось, навіс від грому, від кулеметних і гарматних пострілів. І «фоккер» повернувся, а потім врізався у землю. В ньому гучно вибухнули бензобаки.

Зайнятий позитивним боєм з «фоккером», наш льотчик усе ж помітив, що його підбитий напарник приземлився біля узлісся. З висоти було видно, як до його штурмовика бігли ворожі солдати.

— Тримайтеся, мої соколи ясні, — гукнув він по радіо, — тримайтеся, ми врятуємо вас!

— Загинете, на ризикуйте... Прощайте! — чулася теж по радіо відповідь з землі.

Та льотчик уже заходив на посадку. Штурмовик, наче автомобіль, підрулює до нерухомого літака. Повітряний стрілець витягує з кабіни пораненого командира.

Ще мить і поранений біля літака.

А фашисти вже близько. Вони галасують:

— Хальт! Хенде хох!

— Рус, здавайся!

У відповідь льотчик стріляє в рудого фельдфебеля. Той падає. Стріляє ще.

Фашисти заметушилися, повернули назад. А тим часом стрільці разом з неприємним розмішувалися у кабіні. Фашисти знову наступають, оскільки женолі строчать з автоматів.

Кілька куль влучили льотчикові в ноги. Він захитався, але не впав. У гарячці, не відчувши болю, швидко заліз у свою кабіну, підсилює газ. Штурмовик, наче вихор, помчав полем, піднявся в повітря.

На свій аеродром вони поверталися брижущим полем.

Коли приземлилися, знекровленому, майже непридатному льотчикові допомогли вилізти з кабіни...

Це — подвиг!

* * *

Я був на війні авіатором. Теж воював з фашистами на штурмовику. Почує до глибини душі зворушило мене.

Кажуть, той сміливець-льотчик живе на Кіровоградщині. Хочеться дізнатися, хто він, де живе...

А може, це легенда? Легенда про дружбу і все ж вона зіграла мою серце, наче весняне сонце остуджену землю.

І. ІСАЄВ,
ветеран Великої Вітчизняної війни.
сміт Компаніївка

Клуб любителів природи

ГРИБИ — одні з найдавніших представників земної флори. В світі їх налічується 100 тисяч видів — від мікроскопічних до гігантів. Тільки на території Європи зустрічається 500 видів їстівних грибів. Однак люди використовують якихось 15 видів. Воно й не дивно. Адже основна заповідь грибника: не знаєш — не бери!

З квітня по грудень щедро плодоносять гриби на півночі Кіровоградщини. Вони задовольняють вибагливі смаки гурманів, а любителів природи щоразу підносять сюрпризи. І ймовірно зустрічі з ними тим більше, чим більше часу проводить ви наодинці з природою.

ЦІКАВО ЗНАТИ

ГРИБНІ СЮРПРИЗИ

МОЇ ДОШКІЛЬНІ роки минули в селі Степанівці Башкирської АРСР, де наша сім'я знаходилася в евакуації. Я дуже любив ходити з бабусею до лісу за грибами і ягодами — ними той край дуже багатий. В самому дворі, де ми жили, росли могутні берези та смереки — ліс обступав село, і гриби самі «приходили» на подвір'я...

Після війни сім'я повернулася в рідне місто матері — Кіровоград.

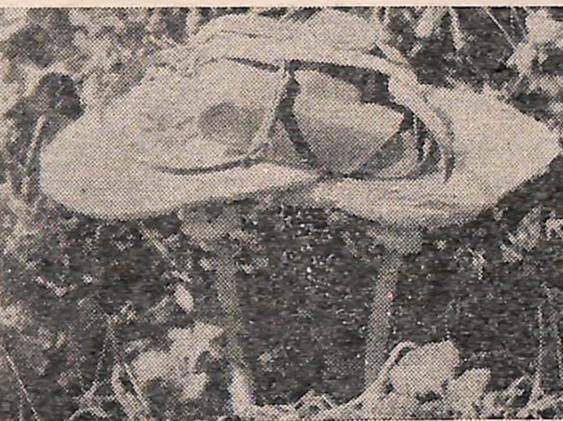
— Тут немає ніяких їстівних грибів, а самі лиш поганки, — говорили не раз мені знайомі.

Та якось прямо на вулиці під деревами я побачив цілу колонію шампіньйонів. Їх виставило на обід всій нашій сім'ї. А згодом, коли тротуар в тому місці заасфальтували, шампіньйони продемонстрували свою колосальну силу, пробивши товстий шар асфальту.

Якось у дитинстві я знайшов у батьківському саду два величезних гриби. Один з них мав у діаметрі аж 30 сантиметрів. Це були дощовики, їстівні гриби, які іноді досягають півметра у діаметрі. Після того я цілих тридцять років безуспішно намагався знайти і сфотографувати гігантський дощовик. Аж минулої осені несподівано набрів на 20-сантиметровий гриб. Нинішнього року в Центральному науково-природознавчому музеї Академії наук УРСР у Києві я бачив величезний дощовик діаметром 35 сантиметрів.

Часто блукаючи лісами та посадками поблизу Кіровограда, я переконався, що наш край теж дуже багатий на їстівні гриби. Боровики і піддубники, які є різновидом білих грибів, я часто зустрічав у лісах Маловисіського, Знаменського та Олександрівського районів. А скільки маслят буває в урожайні роки в сусідньому лісі біля села Бірок Олександрівського району!

Гриби в результаті розростання грибиць утворюють круги, які в народі називають «відьминими

колами». Цю властивість грибиць підмітив російський поет А. М. Майков, великий знавець і любитель природи, який писав у вірші «Пейзаж»: «Красних мухоморів ряд»... Під Москвою, Ленінградом, Мінськом шукав я кілька років «червоних мухоморів ряд», а знайшов поблизу села Сосновок Олександрівського району. Така грибиця — це, найімовірніше, ціліла частина «відьминоного кола» великого діаметра.

У тих же місцях я сфотографував «грибку квітку» — веселку звичайну, яка на певній стадії свого розвитку набуває форми ялиці. Це теж їстівний гриб. А слизиста оболонка «грибної квітки» використовується у народній медицині як засіб від ревматизму. До речі, веселка звичайна — чемпіон по швидкості росту серед грибів — п'ять міліметрів за хвилину.

У широколистяних лісах росте гриб-баран, у якого від однієї ніжки відростає

до тисячі шапочок. Вага гриба досягає 6 кілограмів. В соснових лісах, хоч і дуже рідко, але можна знайти їстівну грибку капусту, що зовні нагадує качан капусти. Зустрічаються у нас і гриби-парадокс, шапочки яких досягають 30 сантиметрів у діаметрі. Навіть в саду під грибом царстві. Гриби можуть розташовуватися незвичайними орнаментами, високо підіймаються по стовбурах дерев, інколи повністю вкриваючи їх, одягати яскраві розкішні наряди, носити «спіднички», світитися в темряві, набирати найрізноманітніших кольорів і найхімічніших форм.

М. НОЖНОВ, член Українського товариства охорони природи.

На знімках: гігантські дощовики, «червоних мухоморів ряд»; гриби-парадокс.

Фото автора.

З БЛОКНОТА
ФЕНОЛОГА

ОСІНЬ...

Осінь починається непомітно. Вже наприкінці серпня темно-зелені листочки осокорів ледь-ледь бляднуть, набирають жовтуватого відтінку. Потім починають одягатися в багрянець черешня, ялина, осина. Інше позначкається прихід осені на кленах. Один стоїть, ніби поділений надвоє: південний бік ще зовсім зелений, північний — наче присипаний золотистим порошком. Інший — ще зелений зі сходу, а з півдня і заходу спалахнуло пурпуром. Цвітуть осінні квіти: малиново-фіолетовим кольором сяють мальвовичні-калацики, чистим золотом — пижмо, небесною блакиттю — петрові батоги. При дождях і особливо в жарі осінні маки, маргаритки, деревій, ромашки, жовтець, осінні кульбаби й досі милують очі.

Все менше й менше птахів залишається у краї. Ще в серпні поодинокі подальші в теплі краї зозулі. Майже одночасно з ними в африканські савани вирушили іволги. Це, стало, так би мовити, сигналом до мандрівок. Нездовзі полетіли одуди, мухоловки, миські і берегові ластівки, лелени, очеретники, ще трохи пізніше — солов'ї. В кінці вересня або на початку жовтня наш край покидає більшість перелітних птахів — шльоханки, слазки, горіхості, вівчарки та інші.

Склався думка, що ті птахи, які раніше відлітають, пізніше повертаються навесні. Найчастіше так і буває. Однак, наприклад, лелени не хочуть норитися цьому празилу. Відлітають вони рано — з середини серпня до кінця першої декади вересня, але й повертаються теж рано — в другій половині березня чи в перші дні квітня.

Восени старанно готуються до зими птахи, які не відлітають у теплі краї. Ось задернувшись сойка метушиться поблизу дубів. Цілий день носить вона у під'язиковому мішечку жолуді до своїх схованок: у солом'яних стріхах, старих пташних гніздах, в опалому листі.

Комахи теж готуються до хололів. Більшість жуки та личинки поодинокі залазять у землю, під кору дерев. А от сонечка збираються у великі рої і зимують разом, переважно під опалими листям. У погоні осінні дні вони вилазять погрітися на сонці. Мурашки, що живуть колоніями, будують зимову камеру в глибших шарах землі, які не промерзають; окремі комашки просто залазять під кору дерев. В ос, джмелі, шершні, які забираються в трухляві пні, зимують лише самці.

Чому ж не замерзають комахи, які зимують на поверхні — адже температура їхніх тіл така ж, як і навколишнього середовища, і наявна в них вода мала б замерзнути. Однак, виявляється, організм комах теж готується до зими. Він поступово зневоднюється, виробляючи на товсті гліцерин, який не замерзає навіть при дуже низьких температурах. Навесні відбувається зворотний процес.

Р. ДАЙДАКУЛОВ, м. Кіровоград.

Такий собі

ГРАНІ МОРАЛІ

Ні, він не вважає себе п'яницею. Оскільки для нього п'яниця — це той, хто заснув на проїжджій частині вулиці, а він просто розпивав — у парку, в під'юрітці. Напарник вік, залишивши його на «поталу» міліціонерів. Про все, що сталося: «Трагічна випадковість».

— Не знаю, як вийшло. Останній раз! Чесне слово!

— Часто п'єте!

— Ну що ви! Випиваю...

Такий він, «тихий» п'яниця (йому подібні становлять 60 процентів клієнтури витверезника). Він цілком пристойно одягнений і тримається більш-менш нормально. Він «культурний» у своєму красномовстві. І навіщо не розуміє, що, власне, трапилось! Хіба він не має права випити!

«ВІДПОЧИНОК»

Ранок у витверезнику

Може скластися враження, що це людина, котра через якусь непорозуміння потрапила в одну компанію з п'яницями. Його чекають дружина і діти. Він проситься додому і ніяк не може збагнути, чому на нього, такого завичайного, такого середнього, складають прогокол.

Такі люди справді не алкоголіки в класичному розумінні. Вони ще не допилися до того, що падають у калюжу. Вони лише випивають, а не хлищуть. Вони «відпочивають». І витверезник — не основне місце перебування такого любителя «червочого». Сюди потрапляє, коли похититься. А в основному його «відпочинок» проходить без пригод.

Василь Голуб. Йому тридцять. Буз, як розповідає, членом ВЛКСМ. А ось схема деградації.

Життєва програма не відзначалася широтою. І він виконав її без особливих душевних затрат. Дружина є, діти є, телевизор є — все як у людей. (До речі, цей вираз служить основним аргументом усіх виправдань). Та все ж чогось не вистачало. Чого саме — зрозуміти не міг (а може, не хотів?). І пішли ілюзії.

Зійшовся з групою людей, у яких була єдиний привід для спілкування — випивки. Дружина для нього були ті, хто мав у кишені карбованця. А тепер догном стає перший ліпший незнайомий у магазині (з певним виразом обличчя).

Чи багато він п'є? Ну що ви! По-перше, він практично не вживає горілки. Він не ворог сімейному бюджету. Горілка дорога. З нею на карбованця не «відпочинеш». Він п'є «червоне». (А коли його немає, горілку розводять пивом). Як часто! Майже щодня. Тому що він мужчина і має право.

З чого починається у Василя дозвілля? З інтенсивних пошуків партнера, копійки, магазину, темного закутка, склянки. Це період «інтелектуального» й організаційного напруження. На кінець — блаженна стадія, «кайф».

Дванадцятирічна Лариса розповідає:

— Батько хороший. Лише ніколи нічого не розказує. А мені хочеться знати, що у нього на роботі. Мені з ним нецікаво. Я люблю читати. А батько називає у газету не зазирає. І в кіно не ходить. Ніколи. Але ви не думайте, що я батька не люблю. Він лише нудний, а так — нічого. Його переживати треба. Ой, якби він не пив...

А мені пригадалося, як зустрів батька шестирічний Віталік. «Татко прийшов!» — вигукнув хлопчик. Вони зустрілися, притулилися один до одного лобами і застигли — очі в очі.

Голуб працює вантажником. А раніше — зварником на «Червоній зірці». Вчитись не захотів. Активістом ніколи не був. У громадському відношенні — нуль. Соціальна незвідка. Прокрутився зміну — зник. Наступного дня — знову крутиться. Лише очі якісь сумні, і легкі запал, і руки трясуться.

Його мікросередовище п'є. І Голуб вітає себе, що не один він п'є. Він знає про існування людей, які не п'ють, про переваги тверезого способу життя. Але алкоголь уже міцно взяв його на приманку. І вирватися Голуб не може. Сам не може. Просив, щоб не позидомляли на роботу. Там не знають, що він п'є. І це гризирить найбільше.

Це значить, окрім усього, що не допрацювали адміністрація, профспілка, що відмахнулися комсомольці.

Л. ЗВАРИЧ, м. Кіровоград.

ДОПОМАГАЄМО ВЧИТЕЛЯМ

Ми, десятикласники — люди вже досвідчені і розуміємо, як нелегко іноді доводиться з нами вчителю, а тому вирішили допомогати йому. Чим саме? Перш за все хорошою дисципліною, добрим знанням свого предмета, спеціально для цього ми створили у класі консультанти, які «підтримують» учнів із багатьох предметів. Прізвищем, Андрій Крипуняк допомагає Ігореві Гуцаленку з математики. Валентин Штепеленко з фізики й англійської мови... А власна рейдова бригада на чолі з Вітою Лубенською раз на тиждень приходить до відстаючих учнів додому. Мета такого візиту перевірити, чи виконали хлопці або дівчата домашні завдання, чим займаються у вільний час. В результаті рейдів у класі поліпшилися справи з навчанням, дисципліною.

А недавно комітет комсомолу класу прийняв рішення створити рукописну бібліотеку «Літопис Великої Вітчизняної війни». Ми підготували до пропозицію. Завдання, в якому взяли участь всі учні без винятку, — зібрати відомості про ветеранів Великої Вітчизняної, котрі проживають по проспекту Комуністичному, — ми виконали досконало.

А ще влітку ми всі разом були учасниками шкільної ремонтної бригади; не так давно заготовили корми для громадської худоби, упорядковували підвітряні новий міський десятирічний № 18...

За дорученням учнів десятого «А» класу середньої школи № 11 м. Кіровограда **Жанна ГРАБОЖЕН**.

**ЗАКІНЧУЄТЬСЯ
ТИЖДЕНЬ
ФІЗКУЛЬТУРИ
І СПОРТУ
В УРСР**

ЗА ОДНИМ — ТИСЯЧІ

Шість днів у дорозі. По-
заду залишилася майже
600-кілометрова траса.
Учасники велопробігу,
який організувала обласна
рада ДСТ «Нолос», повер-
нулись у Кіровоград. Юні
велосипедисти поклали
квіти до пам'ятника В. І.
Леніну, склали рапорт про

свої зустрічі з сільськими
спортсменами.
Керівник велопробігу
К. В. Колісник адресувала
слова похвали тим, хто
виконував завдання обла-
ди «Нолос».
— Передусім ми дяку-
ємо ветеранам комсомолу
Миколи Яковичу Каравай-

трудовиками даних стар-
шим викладач Кіровоград-
ського педінституту В. А.
Григор'єву, обговорення
щойно прийнятої постано-
ви ЦК КПРС і Ради Мініст-
рів СРСР «Про подальше під-
несення масовості фізич-
ної культури і спорту» ор-

ганізовували завідувач
відділом спортивної та обо-
ронно-масової роботи об-
ласного комсомолу Сергій
Шпаковський, завідувача ор-
гвідділом обласної ДСТ «Но-
лос» Н. В. Колісник.

На нелегкому проміжно-
му фініші юні велосипед-
исти зустрічали місцеві
спортсмени і тренери, вклю-
чили у боротьбу на трасі.
Фізкультурники колгоспу
імені Шевченка, Ульянов-
ського району, наприклад,
запросили велосипедистів
на свої спортивні бази,
які вони обладнали під
час суботників і неділей-
ників. І почалися товариські
матчі волейболістів, бас-
кетболістів, тривали посид-
івки з багатоборства
ГПО. В селі Кам'яному
Новоархангельського райо-
ну учасники велопробігу
вели розмови про фізичну
самопідготовку майбутньо-
го воїна з вихованцями
автошколи ДТСААФ.

Капітан команди велоси-
педистів Володимир Крав-
ченко на фініші в Кірово-
граді висловив свої вра-
ження про шестиденну по-
дорож.

— Нам було нелегко до-
лати круті підйоми, мчати
наперейми вітрам і до-
щам. Але п'ятнадцятирічні
спортсмени допомагали
сдин одному в скрутну
хвилину. І почуття коле-
сництва, товарищескості,
яких проймалося кожен ве-
лосипедист, робило нас
сильнішими.

Так, це не другорядний
момент. Згуртованість ко-
лективу була помітною до
останньої хвилини пробігу.
Олександрійським спорт-
сменам пропонували по-
їхати додому з Кіровогра-
да автобусом. Вони своєї
— Нас же п'ятеро. Кіль-
на десятки кілометрів іще
подорожимо. Швидше, ніж
на автобусі.

І голова обласної Ради
ДСТ «Нолос» О. О. Кучеря-

вий влучає іще одні наго-
роди велосипедистам — за
колективізм...

М. ШЕВЧУК.

За програмою Тижня
фізкультури і спорту в об-
ласті проведено десяти
інших турнірів, вечорів
спортивної слави, інших
цінних заходів.

КІРОВОГРАД. Тут відбу-
вся легкоатлетичний пробіг,
у якому взяли участь біль-
ше 7 тисяч студентів, шко-
лярів, уніка середніх спе-
ціальних навчальних за-
кладів. Під час заїгів від-
значилися молоді виклада-
чі факультету фізичного
підготовки О. Сіренко,
С. Довгополов, О. Муха,
В. МПТУ № 8 два дні три-
нали старти за багатобор-
ства ГПО. Майстерність
мірялися близько 500 юна-
ків і дівчат. Масовим бу-
ле легкоатлетичний крос в
ТУ № 1.

І так майже в кожному
колективі.

**3 6 жовтня
по 11 жовтня
1981 року**

Вівторок

ЦТ

8.00 — «Час». 8.40 — Гім-
настика. 9.05 — Мульт-
фільм. 9.20 — О. Пушкін.
«Повість Белкіна». «Пост-
ріла». Телевізійна. 10.35 —
Грав камерний оркестр
Московського консерваторії.
10.50 — Клуб кінополю-
стей. По закінченні — Новини.
11.40 — Новини. 14.50 —
Док. телефільм «Наш уні-
верситет на сході». 15.20 —
Тележурнал «Звіздар». 16.05 —
Співають народні артист-
ки Української РСР сестри
Вайно. 16.35 — Російська
мова. 17.05 — Адреси моло-
дих. 18.05 — Людмила і за-
кон. 18.35 — Мультфільм.
18.45 — Сьогодні у світі.
19.00 — Програма телеба-
чення Німецької демокра-
тичної Республіки, присвя-
чена 32-й річниці проголо-
шення республіки. 21.00 —
«Час». 21.35 — Альманах
«Поезія». 22.50 — Сьогодні
у світі. 23.05 — С. Про-
коф'єв Сюїта «Літня ніч».

УТ

10.00 — «Актуальна каме-
ра». 10.35 — «Комсомольсь-
кий автограф». 11.20 — До-
кументальний фільм. 11.40 —
«Післяпівнічні екрани» 7
клас. Фільм. 12.10 — «На-
родні таланти». 12.30 — «Га-
лузь» довід. проблеми.
16.00 — Новини. 16.10 —
«Срібний дзвіночок». 16.35 —
Програма, присвячена 32-й
річниці проголошення НДР.
18.00 — «День за днем».
(Кіровоград). 18.30 —
«Рішення XXVI з'їзду КПРС
— у життя». Інтерв'ю з на-
чальником обласного управ-
ління літ'яку М. І. Качада-
лом. (Кіровоград). 18.50 —
Оголошення. (Кіровоград).
18.55 — Фотохроніка. (Кіро-
воград). 19.00 — «Актуальна
камера». 19.30 — Чемпіонат
СРСР з футболу. Перша лі-
га. «Металіст» (Харків) —
СКА (Київ). 2-й тайм. 20.15 —
Концерт радянської пісні.
20.45 — «На добраніч, діти».
21.00 — «Час». 21.35 — «Зна-
комі обличчя». 22.25 — Те-
лежурнал «Старт». По закін-
ченні — Новини.

ЦТ (IV програма)

19.00 — Народні мелодії.
19.15 — Програма докумен-
тальних фільмів. 20.00 —
«Вечірня казка». 20.15 —
«Пісня далека і близька».
21.00 — «Час». 21.35 — Ху-
дожний телефільм «Майже
два місяці».

Середа

ЦТ

8.00 — «Час». 8.40 — Гім-
настика. 9.05 — Виступ ан-
самблю пісні в танцю. М.
В. Локтева Московського
міського наряду піонерів.
9.20 — Док. фільм «Закон

оптимізму». 9.40 — Улюбле-
ні вірші. 10.10 — Сьогодні —
День Конституції. 10.25 —
Концерт танцювальних
фольклорних ансамблів.
11.15 — Архітектура-81.
11.50 — Фільм-вистави
«Кінець дім», в постановці
Центрального державного
театру ядськ. 13.00 — Че-
мпіонат СРСР з хокею: «Ди-
намо» (Москва) — ЦСКА.
15.15 — Концерт Великого
дитячого хору ЦТ і ВР.
15.35 — Док. телефільм
«Герман Титов». 15.55 —
Пісня-81. 16.35 — Дем'ян
Бедний — співець револю-
ції. 17.30 — Мультфільм
«Ковтневий марш». «Будь-
німа». «Ми малюємо Япон-
ію». 18.00 — Відбірковий
матч чемпіонату світу з
футболу: збірна Туреччини
— збірна СРСР. 19.45 —
Концерт майстрів мистецтв
і художніх колективів, при-
святилий Дню Конституції.
21.00 — «Час». 21.35 —
Святкова шкільна програма.
22.25 — Сьогодні у світі.
22.50 — Док. фільм «Спога-
ди про армаре».

УТ

10.00 — «Актуальна каме-
ра». 10.35 — Сьогодні —
День Конституції. 11.45 —
«Сонячна ніч». 12.25 —
«Людмила і її справа». 12.40 —
Концерт патріотичної пі-
сні. 13.10 — «Поезія». 13.30 —
П. Чайковський. Кон-
тата «Москва». 14.00 —
Художній фільм «Колі я
стану вестником». 15.25 —
Концерт. 17.00 — Телеогляд
«Знається мило». 18.00 —
Концерт майстрів мистецтв.
19.00 — «Актуальна каме-
ра». 19.30 — Чемпіонат
СРСР з хокею: «Соні» (Ки-
їв) — «Динамо» (Рига). 2 і 3
періоди. 20.45 — «На добра-
ніч, діти». 21.00 — «Час».
21.35 — Художній фільм
«Моя справа». 1 та 2 серії.
По закінченні — Новини.

ЦТ (IV програма)

8.00 — «Час». 8.45 — Р. Га-
матров. Поема «Вербейт ма-
терів». 9.45 — Концерт.
10.25 — Для дітей. Фільм
«Дівчинка з якою я дру-
жив». 11.45 — Програма до-
кументальних фільмів. До
Дня Конституції СРСР. 12.50 —
«Вас запрошує сперета».
14.00 — «Образ комуніста в
радянському образотворчо-
му мистецтві». 14.30 —
«Шашинне дитинство». 15.15 —
Програма мультфільмів.
15.40 — О. Арбузов. «Місто
на світанку». Фільм-вистави.
17.45 — «Зустріч з Раймон-
дом Паулсом». 19.00 — Доку-
ментальний телефільм. 20.00 —
«Вечірня казка». 20.15 —
О. М. Горький. Нариси про
Америку. 21.00 — «Час».
21.35 — Художній фільм
«Осінні весілля».

Четвер

ЦТ

8.00 — «Час». 8.40 — Гім-
настика. 9.05 — Умілі руки.
9.25 — Фільм «Осінні весі-
лля». 10.50 — Концерт соці-

аль Кіровоградської філармонії.
11.20 — Док. телефільм про
тимчас. Обуховців Київсь-
кої області «А лан цвіте».
По закінченні — Новини.
14.30 — Новини. 14.50 —
Док. телефільм. 15.20 —
Грав трио баяністів М. Сит-
ниченка. 15.50 — На полях
України. 16.05 — Шахова
школа. 16.35 — Путівка в
життя. 17.20 — Роби з на-
ми, роби як ми, роби краще
за нас. 18.15 — Ленінський
університет мільйонів. «Труд
— суспільство — людина».
18.45 — Сьогодні у світі.
19.00 — Виступ Московсь-
кого хору молоді і студентів.
19.25 — Відверта розмова.
19.55 — Худ. телефільм
«Два дні з життя Віктора
Кінгісесу». 1 серія. 21.00 —
«Час». 21.35 — Концерт на-
родної артистки СРСР М. Ві-
снуні. По закінченні — Сьо-
годні у світі.

УТ

16.00 — Новини. 16.10 —
К. т. «Срібний дзвіночок».
(Кіровоград на Республікан-
ське телебачення). 16.30 —
Документальний телефільм.
16.45 — Концерт. 17.00 —
«Комуністи 80-х». 18.00 —
«День за днем». (Кірово-
град). 18.15 — Оголошення.
(Кіровоград). 18.20 — Телес-
фільм. (Кіровоград). 18.30 —
«Екран запрошує». (Кірово-
град). 19.00 — «Актуальна
камера». 19.30 — «Подвигу
жінки у війнах». 20.30 — «На
лінах республіки». 20.45 —
«На добраніч, діти». 21.00 —
«Час». 21.35 — О. Міндадзе.
«Відстань у тридцять днів».
Вистава. В перерві — Новини.

ЦТ (IV програма)

19.00 — Концерт. 19.15 —
Програма документальних
телефільмів про спорт. 20.00 —
«Вечірня казка».

П'ятниця

ЦТ

8.00 — «Час». 8.40 — Гім-
настика. 9.05 — Зустріч юн-

корів телестудії «Орел» з
Героєм Радянського Союзу
М. Дев'ятасвим. 9.50 — Фільм
«Жінка випробовує нас».
11.05 — Концерт Державно-
го ансамблю танцю «Кабар-
динка» Кабардино-Балкарсь-
кої АРСР. По закінченні —
Новини. 14.30 — Новини.
14.50 — Док. телефільм
«Віктор Кінгісесу». 15.50 —
Народні мелодії. 16.05 —
Москва і москвичі. 16.35 —
В гостях у казми. Фільм
«Мар'я-маїстриня». 18.15 —
Життя науки. 18.45 — Сьо-
годні у світі. 19.00 — В. Мо-
царт. Діст для сиринки і
альта. 19.20 — Док. теле-
фільм «Хай збудеться твої
мрії, Мінск». 19.55 — Худ.
телефільм «Два дні з життя
Віктора Кінгісесу». 2 серія.
21.00 — «Час». 21.35 — Му-
зика театру, кіно, телебачен-
ня. По закінченні — Сьо-
годні у світі.

УТ

10.00 — «Актуальна каме-
ра». 10.35 — «Музичні зустр-
чі». 11.20 — Телефільм.
11.50 — Концерт. 12.40 —
Телефільм. 13.00 — «Погляд
у майбутнє». 16.00 — Новини.
16.10 — «Срібний дзві-
ночок». 16.30 — «На допомо-
гу ніколі». Російське мово.
17.00 — Господарський ме-
ханізм: особливості і проб-
леми. 17.30 — Концерт лі-
ричної пісні. 18.00 — К. т.
«День за днем». (Кірово-
град). 18.15 — Телефільм.
(Кіровоград). 18.30 — К. т.
«Цілі повідомляють». (Кірово-
град). 19.00 — «Актуальна
камера». 19.30 — Телефільм
«Вечір російської поезії та
старовинного романсу».
20.45 — «На добраніч, діти».
21.00 — «Час». 21.35 — «Ди-
лові особи та виконавці».
22.35 — Камерний концерт.
По закінченні — Новини.

ЦТ (IV програма)

19.00 — Програма доку-
ментальних фільмів. 19.30 —
Концерт. 20.00 — «Вечірня
казка». 20.15 — «Коло чин-
тання». 21.00 — «Час».

Цей теплий спогад про минуле літо. (На березі рукотворного моря поблизу
Світловодська).
Фотохуд. В.РЕШЕТНИКОВА.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.

НАША АДРЕСА:

316050, МСП
М. Кіровоград,
буль. Луначарського, 36.

ТЕЛЕФОНИ: відділу листів і масової ро-
боти — 2-45-36; відповідального секретаря
— 2-48-87; відділу комсомольського
життя — 2-45-57; відділу пропаганди —
2-45-36; відділу учнівської молоді —
2-45-35; відділу військово-патріотичного
виховання та спорту — 2-45-35; відділу
оголошень — 2-56-65; фотолaboratorії —
2-45-35; коректорської — 3-61-83; нічної
редакції — 3-03-53.

Газета виходить у вівторок,
четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова
видавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
М. Кіровоград, вул. Гліни, 2.